

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 227/2011-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť D. B., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho práva na obhajobu postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 78/2008 a jeho rozsudkom zo 17. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. B. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. mája 2011 doručená sťažnosť D. B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na obhajobu postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 78/2011 a jeho rozsudkom zo 17. mája 2011 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„1. Dňa 17. mája 2011 som na OS BA 2 pred začatím hlavného pojednávania, upovedomil predsedu senátu JUDr. P. Š. a taktiež celý senát, že ruším môjho právneho zástupcu JUDr. A. L. , nakoľko medzi mnou a ním vznikla silná nedôvera, predseda senátu JUDr. Š. aj napriek tomu otvoril hlavné pojednávanie a vo veci konal, potom ako som mu oznámil že písomne do 3 dní mu oznámim meno nového môjho právneho zástupcu. Mám zato, že boli porušené moje ľudské práva a taktiež aj právo na nutnú obhajobu.

2. Taktiež som trval na vypočutí znalcov z odvetvia psychiatrie, dal som pribrať jedného znalca na vyloženie zákona. Môj návrh na vypočutie JUDr. P. Š. prijal a predvolal znalcov na 17. 5. 2011 a však znalci sa nedostavili na hlavné pojednávanie. Ja som naďalej trval na vypočutí znalcov a opätovnom predvolaní, čo predseda senátu JUDr. Š. zamietol. Zo zákona vyplýva, ak trvá jedna (obhajoba) alebo druhá (žalobca) strana na vypočutí svedka, znalca alebo iných osôb, musia byť tieto vypočuté. JUDr. Š. ani na toto nebral ohľad a vo veci konal po svojom.

3. Taktiež som trval na tom, aby boli vykonané konfrontácie medzi jednotlivými svedkami a však ani na toto JUDr. Š. nebral ohľad a vo veci konal, otvoril hlavné pojednávanie a vyniesol rozsudok. Nie je možné, aby sa vo veci konalo, keď som ostal bez právneho zástupcu.“

Na základe uvedeného sťažovateľ požiadal ústavný súd „o podrobné prešetrenie môjho spisu, anulovanie rozsudku a vec vrátil späť prvostupňovému súdu, nakoľko boli porušené moje ľudské práva a taktiež právo na moju nutnú obhajobu pred súdom“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd najskôr skúmal, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti, a zistil, že sťažovateľ nepripojil splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom ani nepožiadaval ústavný súd o jeho ustanovenie. Zákon o ústavnom súde neobsahuje ustanovenie, ktoré by pripúšťalo výnimky z požiadavky povinného právneho zastúpenia v konaní o sťažnosti. Chýbajúce splnomocnenie je odstrániteľným nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti. Ústavný súd však sťažovateľa nevyzýval na jeho doplnenie, pretože zistil, že je daný iný dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý bráni jej meritórnemu prerokovaniu.

Pri preskúvaní sťažnosti na predbežnom prerokovaní ústavný súd vychádzal z vymedzenia predmetu sťažnosti v jej závere, hoci táto časť nebola výslovne označená ako petit.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na obhajobu postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 78/2008, ako aj jeho rozsudkom

zo 7. mája 2011. Sťažovateľ teda namieta porušenie svojich práv rozhodnutím vo veci samej, ktoré ako vyplýva zo zistenia ústavného súdu, zatiaľ nebolo vyhotovené, teda ani sťažovateľovi nemohlo byť doručené.

Ak podľa názoru sťažovateľa boli postupom okresného súdu ako prvostupňového súdu porušené jeho základné práva, najmä právo na obhajobu, môže využiť riadne, resp. mimoriadne opravné prostriedky proti rozhodnutiu vo veci samej, ktorých vyčerpanie je podmienkou prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Uvedené konštatovanie vychádza z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd nie je oprávnený prijať na ďalšie konanie sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby vo veci porušenia jej základných práv alebo slobôd, ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody (II. ÚS 54/02).

Ústavný súd konštantne uvádza vo svojej judikatúre, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04).

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany príslušných orgánov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (podobne napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05). Právomoc ústavného súdu zasiahnuť do neskončeného trestného konania je daná len výnimočne vtedy, ak rozhodnutie orgánu verejnej moci, jeho

opatrenie alebo iný zásah znamená porušenie základného práva alebo slobody, ktoré už nepodlieha prieskumu iným orgánom verejnej moci alebo ho nie je možné odstrániť v inom konaní (napr. rozhodnutie o väzbe).

Ak o závažných procesných pochybeniach, ktorými sa porušujú aj niektoré zo základných práv alebo slobôd, je oprávnený a povinný rozhodnúť všeobecný súd na základe riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov upravených v príslušnom procesnom poriadku, je právomoc ústavného súdu pred ich vyčerpaním vylúčená (IV. ÚS 10/02).

V závislosti na jeho rozhodnutí má sťažovateľ možnosť využiť opravné prostriedky v rámci sústavy všeobecných súdov. Až v prípade, ak by nedošlo k náprave namietaného porušenia jeho základných práv, sa sťažovateľ môže domáhať ich ochrany podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Na základe týchto záverov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2011